

ALTA MUSEUM

Verdensarvsenter
for bergkunst

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organisation

World Heritage
Convention

Samlingsforvaltningsplan for Verdensarvsenter for bergkunst – Alta Museum IKS 2024 – 2028

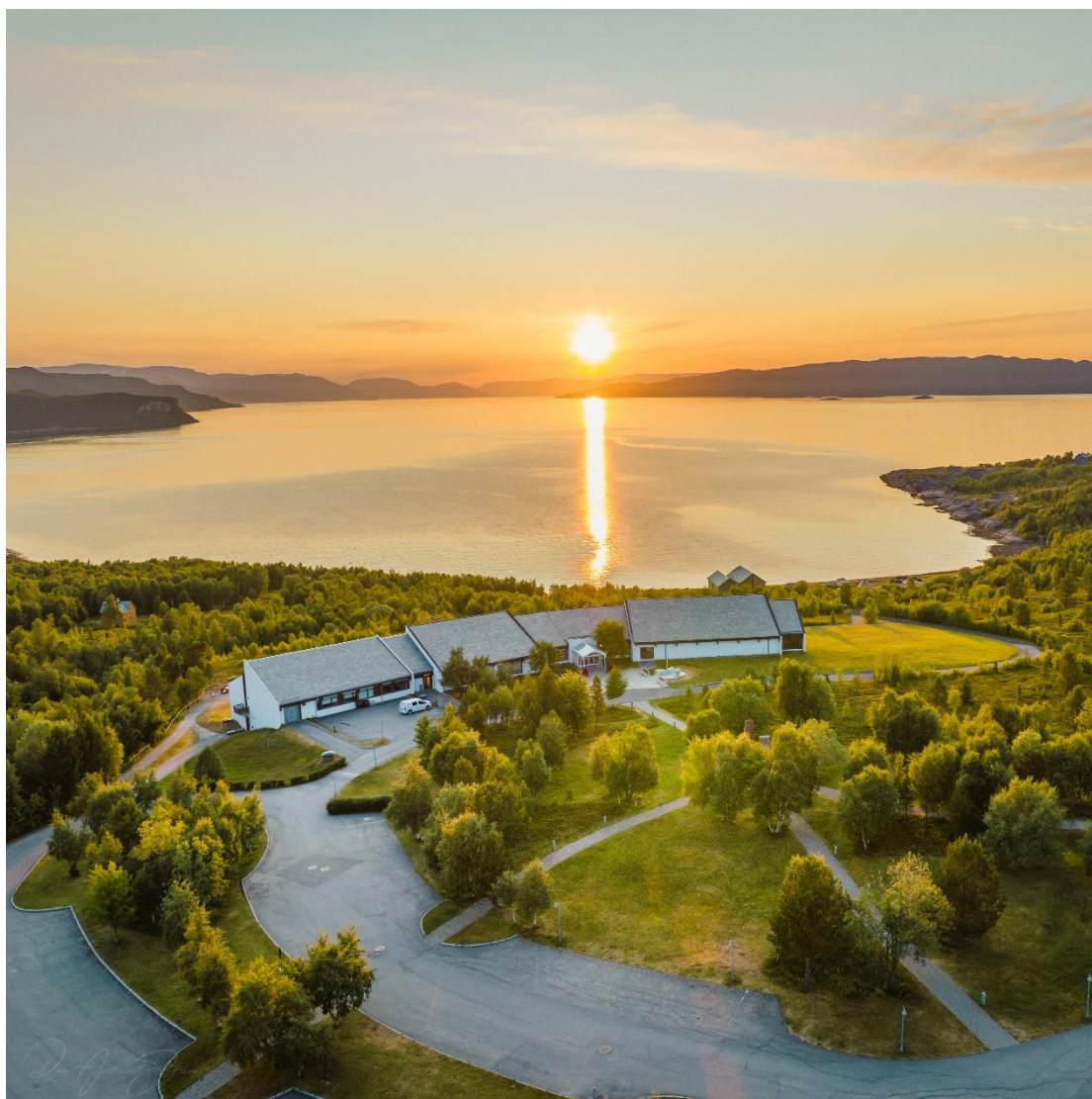

Foto: Filmmark Rune Sjøsted/Alta Museum

Innhold

Oppsummering av mål for perioden 2024 - 2028.....	3
Museets samling	4
Innsamling.....	4
Etikk i samlingsarbeid	5
Personvern i samlinger.....	5
Beredskap for samlingene	6
Helse, miljø og sikkerhet (HMS) i samlingsarbeid	6
Magasiner.....	7
Gjenstander.....	8
Foto	8
Kulturhistorisk arkiv	9
Bygninger	10
Restaurering av bygninger:	10
Båter	11
Film	12
Lydopptak	12
Kunst	12
Oppsummering.....	13

Oppsummering av mål for perioden 2024 - 2028

Denne samlingsforvaltningsplanen tar for seg status og planlagte tiltak for nåværende og nyankomne samlinger og magasiner. Planen er utarbeidet i henhold til strategiplan 2024-2030 for Verdensarvsenter for bergkunst - Alta Museum IKS, heretter kalt VAM, og Stortingsmelding 23 (2020-2021) Musea i samfunnet – Tillit, ting og tid.

Hovedprioriteringer:

Magasinforhold

- Oppgradering av eksterne magasin og interne magasinforhold.
- Identifisere risikofaktorer, som pesticider, mugg og asbest, og gjøre tiltak overfor disse.

Innsamling

- Ny innsamling av objekter skal utføres i henhold til strategiplanen og samlingsforvaltningsplanen.
- Prosjektbasert innsamling av materielle og immaterielle kilder.
- Mål om å få mest mulig informasjon om nyinnsamlede objekter, samt få mer utfyllende informasjon om eksisterende samling, herunder samisk og kvensk tilknytning.

Registrering og digitalisering

- Revidering og registrering av eksisterende fotosamling, samt nyregistrering av foto.
- Oppdatere med samiske og kvenske søkeord i eksisterende registreringer i Primus, samt nyregistreringer.

Restaureringsprosjekter

- Restaurering av M/K Vally og Olufsentunet.
- Oppstart av restaureringsprosjekter for bygningene i Lille Lerresfjord og Molfornesskjåen.

Etikk i samlinger

- Etablere etisk rammeverk eller retningslinjer for innsamling og forvaltning.

Personvern i samlingene

- Etablere og videreføre rutiner, prosedyrer og gjennomgang av samlingene.

Beredskap for samlingene

- Etablere og videreføre planverk, rutiner og prosedyrer for beredskap.

Helse, miljø og sikkerhet i samlingsarbeid

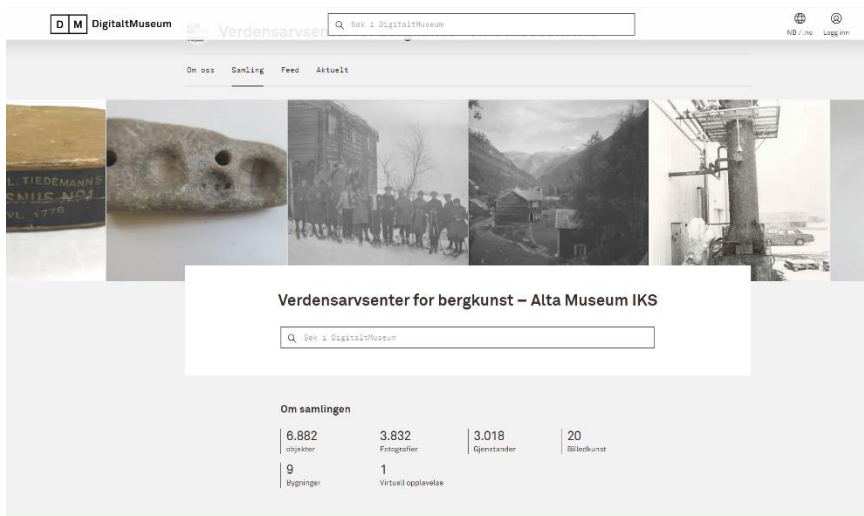
- Etablere og videreføre prosedyrer for risikofyllt arbeid, håndtering av objekter som inneholder farlige stoffer og materialer, samt anskaffe verneutstyr til slikt arbeid.

Museets samling

Sammenlignet med mange andre museumssamlinger har VAMs samlinger forholdsvis begrenset omfang og kort historie. Museet har i dag en samling som består av foto, gjenstander, lydopptak, film, kunst, arkivalier, bygninger og båter. Dette representerer Altas lokalhistorie fra nyere tid. Samlingene har blitt til etter aktiv innsamling og tilbud fra publikum, men bærer preg av lite fokus på registrering og informasjon om gjenstandenes proveniens. Fremover vil det bli nødvendig å registrere og digitalisere fotosamlingen og kulturarkivalia, for at hele samlingen skal bli operativ i henhold til KUDs krav til museene. Samtidig ønsker VAM en forsknings- og prosjektbasert innsamling av kulturhistoriske gjenstander og foto, samt immaterielle kilder fra nyere tid i planperioden.

Gjenstandssamlingen består av anslagsvis 3500 gjenstander, per juni 2024. Fotosamlingen er mangedoblet i størrelse i løpet av de siste tre årene, etter at museet har overtatt fotosamlingene fra henholdsvis Altaposten

og Thermoglass, som består av fotosamlinger etter tre lokale fotografer. Disse samlingene er av hittil ukjent, men omfattende omfang. Museet eier to oppførte bygninger – våningshuset og den provisoriske boligen på Olufsentunet, og forvalter syv andre bygninger for eierne Alta kommune, til sammen ni bygninger. I tillegg består båtsamlingen av motorkutteren M/K Vally, samt 14 andre båter av ulike typer.

VAM har fortsatt gode forutsetninger for å utvide deler av samlingene.

Arbeidet med å digitalisere og registrere, ivareta og magasinere samlingene ut fra gjeldende regler og normer for museale samlinger, herunder SPECTRUM-standarden, videreføres. Slik det framgår av vår samlingsforvaltningsplan er dette tidkrevende oppgaver som krever kontinuitet, kompetanse og ressurser.

Samlingsarbeid er løpende driftsoppgaver i museets virksomhet og krever kontinuerlig vedlikehold og oppfølging. I takt med at samlingene tilgjengeliggjøres øker også muligheter og utfordringer i forhold til formidling.

Innsamling

VAMs samlinger omfatter foto, gjenstander, lydopptak, film, arkivalia, bygninger og båter fra Altas nyere historie. De første gjenstandene ble samlet inn på 1970-tallet og siden da har samlingen stort sett blitt til gjennom gaver og aktiv innsamling av objekter som representerer en bestemt del av kulturhistorien, f.eks. kysthistorie, bondehistorie, skifernæringen osv. Objektene

har ofte i liten grad blitt dokumenterte, opplysningene vi har om dem er ofte sparsomme, og det gjør det utfordrende å bruke disse i forskningsøyemed. Dette i motsetning til forskningsbaserte innsamlinger der objektene allerede ved ervervstidspunktet inngår i en forskningsmessig og museal kontekst.

VAMs innsamling av materielle og immaterielle kulturarv fra nyere tid vil i perioden 2024-2028 fortsette med mottak av donasjoner fra publikum via inntakskomiteé, samt prosjekt- og forskningsbaserte innsamlinger. Det vil også være et fokus på det samiske og kvenske når vi gjør vurderinger og innsamling. I løpet av denne perioden vil det også bli igangsatt forarbeid til fase 4 av basisutstillingen, slik at dette også vil være et fokusområde i innsamlingsarbeidet.

Foto: Ann-Silje Ingebrigtsen/Alta Museum

Etikk i samlingsarbeid

Når vi samler inn, tar imot eller blir tilbudt en gjenstand, foto, arkivmateriale eller en samling av dette, kan det oppstå etiske dilemmaer. En samling kan være av en slik art at den reiser etiske problemstillinger eller spørsmål som kan være ubehagelig å berøre. Hvordan ble det innsamlet? Hvilken tidsperiode skjedde det? Hvordan var verdenssynet den gang? Hva var motivasjonen for innsamlingen? Er vi den rette institusjonen til å forvalte samlingen? Kan samlingen dele informasjon om gjenlevende eiere som på noen måte kan bryte personvernet? Det kan forekomme at familiemedlemmer av de opprinnelige eierne eller produsentene av objektene ønsker de tilbake i sitt eie. Da kan det oppstå en interessekonflikt mellom givers ønske for samlingen og andres interesser. Vi må etterstrebe åpenhet rundt mottakelse av donasjoner, være bevisst og reflektert rundt de etiske dilemmaene som kan oppstå og aktivt jobbe utfra museets og ICOMs gjeldende etiske regelverk.

Personvern i samlinger

I senere tid har personvernforordningen (også kjent som GDPR) blitt et fokusområde. Det angår også museumsinstitusjoner. Noen museer, som Anno museum, har allerede startet arbeidet med å kartlegge hva og hvordan museet skal jobbe med personvernforordningen i samlinger. Dette er et omfattende arbeid, og siden store deler av VAMs samlinger er innsamlet for 30-40 år siden, er det mange opplysninger som ikke lengre er tilgjengelig. Det har i lengre tid i museumsverdenen vært en målsetning på å publisere og tilgjengeliggjøre mest mulig informasjon rundt et objekt. Det har ført til at mye, kanskje for mye, er publisert, noe som kan komme i konflikt med personvern. Det er ikke forventet at vi skal kunne ivareta personvernet for personer langt tilbake i tid, f.eks. på bilder, men vi skal og bør gjøre det vi kan for å ivareta personvern der det er mulig.

Fremover må vi være bevisst på personvern og alltid innhente samtykke til bruk når vi samler inn. Vi må få på plass rutiner og prosedyrer om hvordan vi samler inn, bruker og lagrer

personopplysninger i tilknytning til samlinger. En personopplysning er enhver opplysning om en identifisert fysisk person eller en identifiserbar fysisk person. Det kan for eksempel være; navn, bosted, telefonnummer, e-postadresse, IP-adresse, bilder eller en kombinasjon av disse. Sensitive personopplysninger kalles personopplysninger av særlige kategorier og er blant annet opplysninger om rasemessig eller etnisk bakgrunn, politisk, filosofisk eller religiøs oppfatning og medlemskap i fagforening. Dette innebærer at vi må kontakte personer som er avbildet eller nevnt, for å innhente samtykke til publisering og bruk. Vi må også kunne opplyse eller svare til personer som etterspør eller avleverer sine personlige opplysninger til oss hva slags informasjon vi er i besittelse av og om hvordan vi oppbevarer og lagrer disse opplysningene i henhold til gjeldende lovverk og museets gjeldende regelverk her på VAM.

Beredskap for samlingene

Arbeidet med beredskap for samlingene er startet opp, og vil ferdigstilles og revideres i planperioden. Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) for samlingene er gjennomført og danner grunnlag for planverk som sikringsplan, beredskapsplan og verdibergingsplan. Beredskap for samlinga skal ses i sammenheng med museets totalberedskap som også vil revideres i planperioden. Arbeidet vil utføres i dialog med Brannvesenet og de øvrige seksjonene ved museet.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS) i samlingsarbeid

VAM har i flere år vært bevisst på HMS i forbindelse med risikofylt fysisk arbeid innenfor samlingsforvaltning, og har ROS-analyser for ulike scenarier. I løpet av høsten 2023 og vinteren 2024 har vi fått ny kunnskap om potensielle farer og risikoer som finnes i museumssamlinger. Det gjelder pesticider, mugg og asbest.

Pesticider har i en periode vært vanlig å bruke på gjenstander for å fjerne eller forebygge insektsangrep. Dette ble utført både av privatpersoner på egne gjenstander og av museer på gjenstander som allerede var innlemmet i samlingene. Vi kan ikke utelukke at midlene finnes på våre gjenstander. Av spesiell bekymring er gjenstandene overført fra Norsk Folkemuseum til RiddoDuottarMuseat gjennom Bååstede-prosjektet. Pesticider er svært helsefarlige midler som skal håndteres med forsiktighet.

I senere tid har også mugg blitt et voksende problem i museumssamlinger, ikke bare i Norge, men også internasjonalt. Det kan være et resultat av klimaendringer. Selv i toppmoderne museumsmagasin med det siste innenfor klimateknologi og optimale oppbevaringsforhold er det funnet aktive muggangrep på gjenstander. Det er gjort forskningsfunn av muggsopp som trives i luftfuktighet under 70%. For oss kan bety at vi må følge med på sommerstid da det fort kan komme opp over 70%, mens på vinteren er det som oftest veldig tørt.

En tredje risikofaktor er asbest. Mange gamle gjenstander inneholder asbest. Kunnskapen om helserisikoen gjør at disse gjenstandene bør håndteres på et absolutt minimum. Gjenstandene må identifiseres, isoleres og merkes slik at ikke uvedkommende håndterer disse uten verneutstyr.

Museet må derfor i løpet av perioden få på plass sikringstiltak og utstyr til håndtering av gjenstander med ovennevnte risiko.

Vi er i gang med å utarbeide prosedyrer for håndtering, og verneutstyr er kjøpt inn. Dette arbeidet vil fortsette fremover i planperioden.

Magasiner

Hoveddelen av VAMs samlinger forvares i museets magasiner og andre bygninger på museumsområdet i Hjemmeluft, samt i et fjernmagasin i Øvre Alta.

De mindre og mellomstore gjenstandene oppbevares på hovedmagasinet og et mindre jernmagasin. Gjenstandene oppbevares delvis liggende løse i kompaktreoler. En del større gjenstander, f.eks. møbler og kister, står på paller eller esker i åpne hyller i pallereoler i hovedmagasinet.

Tekstiler oppbevares i tekstilmagasinet som ligger i den nye delen av museet. Oppbevaringsforholdene der er ganske gode, og vi har tilstrekkelig kontroll på luftfuktighet og temperatur der.

I hovedmagasinet, med tilhørende jern – og fotorom, kreves det oppgradering av ventilasjonsanlegget og ny avfukter for at gjenstandene oppbevares i mest mulig stabile forhold. I tidligere samlingsforvaltningsplan er det nevnt at disse rommene

oppfyller krav til klima for gjenstandene. De siste årene har samlingsansvarlige registrert luftfuktighet og temperatur som viser det motsatte. VAM har store utfordringer med stabile oppbevaringsforhold for samlingene. Om sommeren blir det for høy luftfuktighet og temperatur, mens om vinteren blir det altfor lavt. Det kan svinge ganske voldsomt fra en dag til den neste. Dette setter materialet i gjenstandene under stort press og de forringes raskere.

Med nye lysforskrifter som trådte i kraft i august 2023, er det også behov for utskiftning av lys i magasinene og arkivet. Det er nødvendig å få installert lys med sensorer, slik at lyset slås av når det ikke er mennesker til stede i rommet. I disse rommene oppbevares lyssensitive materialer, som brytes raskere ned dersom det blir utsatt for mye lys. I tillegg avgir dagens lysarmaturer mye varme, slik at temperaturen øker hvis lyset blir stående på over lengre periode. Det er uheldig.

Fjernmagasinet i Øvre Alta er ikke lenger egnet som magasin, så i løpet av planperioden vil det avvikles til fordel for et egnet permanent magasin ved Mitt Lager på Thomasbakken, hvor VAM har kjøpt en lagerseksjon. Per 2024 oppbevares en stor hjelpemotor fra Tirpitz i et av kommunens lager og denne skal også flyttes til det nye magasinet.

I Grålageret og Stornaustet i på museumsområdet, oppbevares båter og andre større objekter. Disse er heller ikke egnet som magasin, da de mangler klimastyring og delvis står i nærheten av vannkanten. Foreløpig oppbevares båter på utstilling i det tørre rommet i Stornaustet (nesten ferdig innredet), mens demonterte bygninger og gjenstander flyttet fra magasinet i Øvre Alta, ligger i det store rommet. På sikt bør Grålageret avvikles og Stornaustet oppgraderes dersom det skal fortsette å brukes som et magasin.

Foto: Lena Karlstrøm/Alta Museum

Oppbevaringsforholdene og sikkerheten til gjenstandene i disse eksterne lagrene tilfredstiller ikke de krav som stilles til museumsmagasin, for eksempel i forhold til brann, tyveri og klimastyring. På sikt må museet få tilfredsstillende permanent lagring for alle store gjenstander og maskiner som finnes i samlingen.

Gjenstander

Etter at revisjonen av hele gjenstandssamlingen, inkludert de som er plassert på eksterne magasiner, ble ferdigstilt i løpet av forrige planperiode, vil vi fremover fortsette arbeidet med nyregistrering og digitalisering av nye innkomne gjenstander. Et mål i denne perioden er å oppdatere de eksisterende registreringene med samiske og kvenske emneord. Det vil vi gjennomføre for å synliggjøre de kulturelle kontekstene rundt gjenstander, som til nå har kun vært registrert som norske eller som til bruk i kystkultur, fiske-, bonde-, -fangstkultur og så videre. Dette vil bidra til å øke fokuset og kunnskapen om det samiske og det kvenske i Alta. Gjennomføring av et slikt prosjekt vil involvere flere på seksjonen og kreve ressurser utover de som i dag arbeider med samlingsforvaltning.

Museet har store gjenstander som hører til i samlingene på eksterne lager. I leid lager i Øvre Alta magasineres ca. 50 større og mindre museumsgjenstander som er registrert med foto. I tillegg oppbevares her Nuorttanastes trykkeri som museet fikk i 2005. Dette er ikke registrert, men det finnes oversikt over de ulike delene. Dette må registreres og fotograferes. I museets grå lagerbygning i Hjemmeluft oppbevares ca. 30 gjenstander, derav flere båter, sleder, og diverse maskiner som er registrert med foto. Museet eier også en hjelpemotor fra Tirpitz som står på kommunens lager på Kronstadkjosen. Denne motoren er stor og veier mange tonn. Det er derfor ønskelig å flytte på den kun én gang, dersom det blir aktuelt.

Foto: Ann-Silje Ingebrigtsen/Alta Museum

Foto

VAMs samling av kulturhistoriske fotografier er blitt langt større siden forrige samlingsforvaltningsplan, mest på grunn av inntak av Altapostens fysiske fotoarkiv, samt fotosamlingene etter fotograf Egil Amundsen og Idar Mikkelsen. Disse består av alt fra portrettfoto til reportasjefoto. Per nå har vi ikke eksakte tall over antall foto i disse to samlingene, men anslagsvis er det et sted mellom 25 000 – 40 000 bilder. Vi vil undersøke om en del av disse samlingene kan digitaliseres hos Nasjonalbiblioteket, noe som vil lette vår arbeidsbyrde betraktelig. Det er dog et stort stykke arbeid som må gjøres i forkant og etterkant, så ressurser kreves avsatt til dette arbeidet.

VAM har i inneværende periode startet arbeidet med revidering av de registrerte fotomotivene i samlingen, og har fortsatt en stor del igjen før revideringen er ferdig. Det er et stort behov for ekstra ressurser til fotoregistrering.

Erfaringer har vist at økt tilgjengelighet til samlinger også fører til økt bruk. Skanning og annen digitalisering er ressurskrevende, og det er viktig at spørsmålet om utvalg og prioriteringer tas med i prosessen. Utvalg kan gjøres i forhold til ulike kriterier f.eks. bevaringsverdi, kildeverdi, bruks-/formidlingsverdi, forsvarlig ressursbruk, er fotografiet originalt eller reproduksjon, er det skjørt eller skadet, om det er godt dokumentert, eller i forhold til hvem som eier rettighetene til fotografiet.

Foto: AM.02/008:157 / Alta Museums samling

En del av begrunnelsen for at materialet bør digitaliseres, er at originalmaterialet skal kunne skånes. Det er derfor viktig at arbeidet gjøres tilfredsstillende i første omgang. Arbeidet skal altså resultere i digitale filer som dekker de ulike behov som kan oppstå; forstørrelser til utstillinger, filer med trykkerikvalitet og så videre. Det bør derfor utarbeides retningslinjer for filformat og filstørrelser i forkant av digitaliseringsarbeidet.

Fotosamlingen oppbevares per nå i arkivrommet hvor det er best klimaforhold ved museet. Foreløpig er det god plass til å ha samlingen der, men etter hvert bør samlingen være i eget rom under optimale forhold for foto og film.

Kulturhistorisk arkiv

De siste årene har vi hatt stor tilvekst i museets kulturhistoriske arkiv og samlingen utgjør i dag ca. 65 hyllemeter. Materialet er variert, og vi har spesielt mange arkiv fra lokale bedrifter, lag og organisasjoner. Noen eksempler er arkiv fra Alta Laksefiskeri Interessentskap, Alta skiferlag, Sparebanken Nord-Norge, Bossekop barnehage, Finnmark husflidslag og flere lokale musikkforeninger. Vi har også arkiv etter lokale historikere som lokalhistoriker Sverre Eilertsen og bygdebokforfatter Kjell Roger Eikeset. Vårt mest kjente arkiv er arkivet etter Folkeaksjonen mot utbygging av Alta-Kautokeinovassdraget, det er også det eneste av våre arkiv som er katalogisert og digitalisert i sin helhet.

Alt av kulturhistorisk arkivalia er registrert i excelskjema. I løpet av planperioden vil vi vurdere om mer arkivmateriale skal digitaliseres og starte prosessen med publisering av Folkeaksjonsarkivet.

Foto: Ann-Silje Ingebrigtsen/Alta Museum

Bygninger

VAM har driftsansvaret for følgende antikvariske bygninger som eies av Alta kommune:

- Hjemmeluft nedre: Skjå/uthus fra gjenreisningstida i Hjemmeluft fornminneområde. Bygget på slutten av 1940-tallet.
- Molfornesskjåen i Kviby dalen. Bygget annen halvdel av 1800 -tallet.
- «Stabbur 1» i Lille Lerresfjord. Den største av bygningene er egentlig et lite bolighus, ikke stabbur. Bygget ca. 1900.
- «Stabbur 2» i Lille Lerresfjord. Bygget annen halvdel av 1800 -tallet.
- «Stabbur 3» i Lille Lerresfjord. Bygget annen halvdel av 1800 -tallet.
- «Rafshode-stua», stod i Rafsbotn frem til 1993, da det ble oppmålt, merket og flyttet til lagring ved «Grålageret» i Hjemmeluft. Eldste del ble bygd på slutten av 1870-tallet, en nyere del bygd av flyplassplank (tømmer fra den tyske rullebanen på Alta lufthavn, bygd under 2. verdenskrig) rett etter 1945.

I tillegg eier VAM selv følgende oppførte og demonterte bygninger:

- Hjemmeluft nedre: Våningshuset, "Olufsenhuset". Gjenreisningshus i Hjemmeluft fornminneområde. Bygd på slutten av 1940-tallet. (Overdratt av Alta kommune til VAM i 2021).
- Provisorisk hus, «kåken», står på Olufsentunet. Bygd rett etter krigen. (Overdratt sammen med våningshuset av Alta kommune til VAM i 2021).
- Uthuset og utedo på Olufsentunet.¹
- RA-naustet i Hjemmeluftfjæra.²
- «Aronneshuset» er bygd av flyplassplank. Stod frem til 1998 i Tyttebærveien 9 på Aronnes. Oppmålt, merket og flyttet til fjernlageret i 1998. Oppbevares demontert.
- «Skiferstue» fra Langvannet ble bygd i perioden 1900 – 1940 (overlevde nedbrenningen av Finnmark under 2. verdenskrig). Flyttet av Alta Historielag i oktober 1979. Ble senere flyttet til Stornaustet i Hjemmeluft i 2018. Oppbevares demontert.
- Skiferhytte fra Elgvannet, bygd på 1950-tallet. Foreløpig ikke registrert. Oppbevares demontert i Stornaustet.

Foto: Gerd Johanne Valen/Alta Museum

Restaurering av bygninger:

I 2017 fikk NIKU i oppdrag å lage en tilstandsvurdering av Olufsentunet som står inne på verdensarvområdet. Rapporten konkluderte med at området er klart verneverdig, med tanke på historikken og at det er et av få – om ikke det eneste – gjenreisningstun som står på sin opprinnelige plass og er i et museums eie. Olufsentunet er derfor prioritert når det gjelder

¹ Uthuset og utedoen ble ervervet fra Klima – og miljødepartementet i 2025.

² RA-naustet ble ervervet fra Riksantikvaren i 2025.

restaurering. Museet ønsker å bruke det i formidling om gjenreisninga i Altafjorden. Et annet moment er at det står langs gangstien fra museet til helleristningsfeltet, og det er derfor viktig at vi tar vare på det slik at det ikke beskjemmer verdensarvområdet. Restaureringsprosjektet er flerårig og finansieres av museet selv. Prosjektet vil kreve mye oppfølging fra museet.

I Lille Leresfjord står de tre sjøsamiske stabburene, som VAM forvalter på vegne av Alta kommune. Alle stabburene, som har ulik grad av fukt- og råteskader, trenger restaurering. I løpet av planperioden vil vi søke midler fra Sametinget til tilstandsvurdering og restaurering. Det vil også bli gjennomført en vurdering av andre preventive tiltak rundt stabburene, herunder drenering av det svært fuktige terrenget bak stabburene, og

eventuelt flytting av stabburene til et tørrere og mer egnet plassering. Dette prosjektet er flerårig og krever oppfølging fra museet.

I Kviby dalen står Molfornesskjåen, hvor den har stått i skogen ved siden av elva siden slutten av 1800-tallet. Den har tidligere

fått lagt nytt torvtak på. I senere tid har svillstokker blitt betydelig skadet av fukt og råte. Vi vil søke om tilskudd til å restaurere disse i planperioden. Siden den står i skog, som er blitt betydelig mer gjengrodd i løpet av årene, vil vi også felle noen av trærne som står tett inntil skjåen. Bygningen har sjøsamisk tilknytning og museet har foreslått den for fredning til Sametinget.

Foto: Lena Karlstrøm/Alta Museum

Båter

VAM har i dag 15 båter i samlingen, deriblant kutteren M/K Vally, elvebåter, robåter og de over hundre år gamle nordlandsbåtene Nordlyset og Orion. Flere av båtene i Alta Museums samling er i dag utstilt i Stornaustet på museumsområdet. På sikt vil også museets elvebåter fra før andre verdenskrig, som er lagret i «Grålageret», stilles ut i Stornaustet.

M/K Vally står på Riksantikvarens liste over verneverdige fartøy i Norge. I perioden 2002 – 2004 fikk Vally utført omfattende utskiftninger i skrog, total utskiftning av dekk og innredning, samt totalrenovering av motor ved Nordnorsk Fartøyvernssenter i Gratangen. Etter dette ble foreningen Vallys Venner dannet med formålet å organisere og utføre vedlikeholdsarbeid og bruke båten aktivt på Altafjorden. Museet har selv ingen kompetanse til å ivareta Vally, og er avhengig av samarbeidet og kunnskapen som finnes i Vallys Venner.

I 2016 ble det oppdaget omfattende sopp- og råteskader i lugaren, som har utviklet seg kraftig år for år. Etter å ha søkt årlig om midler fra Riksantikvaren til restaurering, fikk Vally endelig bevilgning i 2023. I juli 2023 ble Vally slept til Nordnorsk fartøyvernssenter i Gratangen, hvor hun vil være til restaureringen er ferdigstilt. Dette flerårige prosjektet krever oppfølging og årlig søknadsskriving til Riksantikvaren fra museets side.

Foto: Ragnhildur Asvaldsdottir/Alta Museum

Film

VAM har ca. 40 videoer, i all hovedsak filmer fått i gave eller innkjøpt, opptak av TV-programmer og lignende. Disse bør vurderes om de skal innlemmes i samlinga. Dersom filmer blir innlemmet, bør de digitaliseres.

Lydopptak

VAM har ca. 200 kassetter med lydopptak, hovedsakelig intervjuer, men også noen opptak av radioprogrammer og lignende. Intervjuene er gjort i perioden ca. 1970-2000. Hovedtyngden er fra 1980-tallet og er gjort av Arvid Petterson i forbindelse med hans bokprosjekter (evakueringshistorie med mer). Bygdebokforfatter Kjell Roger Eikeset fikk på midten av 1990-tallet kopier av 100-130 intervjuer som Arvid Petterson gjorde, og Eikeset har selv utført ytterligere rundt 30 intervjuer. Dette kildematerialet anses som svært verdifullt, særlig de intervjuene som er gjort med folk som var født på 1880-tallet. Arvid Pettersons kassetter er nummerert og det skal finnes lister med oversikter over disse intervjuene. Intervjuene er spilt inn på både 60 minutters og 90 minutters kassetter. Det meste er digitalisert, men dette bør gjennomgås for å sikre at alt materialet er digitalisert.

Kunst

Kunstsamlingen er registrert i Primus og dette arbeidet vil fortsette når nye kunstverk blir innlemmet i samlinga. I alt har VAM 20 registreringer i kunstsamlinga.

"Ekspansjon" av Bjørg Gunvor Måseide

Oppsummering

VAMs samlinger har blitt større siden forrige planperiode, og vi vil fortsette å ta inn donasjoner slik vi har gjort hittil. Aktiv innsamling vil skje med fokus på de satsningsområdene som strategiplanen legger opp til, samt ulike prosjekter som pågår eller blir igangsatt. Revisjon av gjenstandssamlingen er ferdigstilt, og revisjon av fotosamlingen er påbegynt. Vi vil fortsette de oppstartede restaureringsprosjektene, samt igangsette nye som beskrevet i planen. Samiske og kvenske emneord skal legges fortløpende inn i de eksisterende registreringene i Primus, samt nyregistreringer. Nye satsingsområder for planperioden vil være skadebegrensning for pesticider, mugg og asbest i samlingene, etikk i samlingsarbeid og forordningen om personvern i samlinger. Vi skal fortsette å delta i faglige nettverk, kurs og konferanser for å holde oss oppdatert på ny forskning og kunnskap som angår samlinger og samlingsforvaltning.

Foto: Einar Forsberg/Alta Museum